

**АҚШ-ТЫҢ ЖЕКЕ ТОПТАМАЛАРЫНАН
АЛЫНҒАН ОРЫС ӨНЕРІНІҢ
ЖАУҺАРЛАРЫ**

ШЕДЕВРЫ

**РУССКОГО ИСКУССТВА
ИЗ ЧАСТНЫХ КОЛЛЕКЦИЙ США**

**MASTERPIECES
OF RUSSIAN ART FROM
PRIVATE COLLECTION OF THE USA**

УДК
ББК
Ш

Ш АҚШ-тың жеке топтамаларынан алынған орыс өнерінің жауһарлары = Шедевры русского искусства из частных коллекций США = Masterpieces of russian art from private collection of the USA – қазақша, орысша, ағылшынша. 2017. – 100 с.

ISBN

Редакция алқасы:

А. Беккерман,

Президент ABA Gallery, New York

Г. Сырлыбаева,

Ә. Қастеев атындағы Қазақстан Республикасы Мемлекеттік өнер музейінің шетел классикалық өнерін зерттеу орталығының жетекшісі

Г. Поваляшко,

философия ғылымдарының кандидаты,
Қазақ ғылыми-зерттеу мәдениет институты
бас директорының ғылыми жұмыс
жөніндегі орынбасары

Көрме кураторлары:

орыс-американдық қордың президенті,
американдық «Son Mar Group» компаниясының негізін
қалаушылардың бірі **М.Ковалева** (АҚШ),

Американдық «Son Mar Group» компаниясының негізін
қалаушылардың бірі және TondoArt арт-платформасының
негізін қалаушы **С. Беккерман** (АҚШ),

философия ғылымдарының докторы (PhD),
Қазақ ғылыми-зерттеу мәдениет институтының
бас директоры **А. Хазбулатов** (Қазақстан)

Дизайн және беттеген: Н. Анисимова

ISBN

Редакционная коллегия:

А. Беккерман,
Президент ABA Gallery, New York

Г. Сырлыбаева,
Руководитель центра зарубежного искусства
Государственный музей искусств Республики Казахстан
имени А. Кастеева

Г. Поваляшко,
кандидат философских наук,
заместитель Генерального директора Казахского
научно-исследовательского института культуры по
научной работе

Кураторы выставки:

Президент Русско-Американского Фонда,
сооснователь американской компании
«Son Mar Group» **М. Ковалева** (США),

Сооснователь американской компании «Son Mar
Group» и основатель арт-платформы TondoArt
С. Беккерман (США),

доктор философии (PhD),
генеральный директор Казахского
научно-исследовательского института культуры
А. Хазбулатов (Казахстан)

Дизайн и верстка: Н. Анисимова

Editorial board:

A. Bekkerman,
President ABA Gallery, New York

G. Syrlybaeva,
Head of the center on the study of classical
foreign art in the State Museum of Arts
named after A. Kasteev

G. Povalyashko,
Candidate of Philosophical Sciences,
Deputy General Director of Kazakh Research Institute of
Culture for Scientific and Research Activity

Exhibition curators:

President of the Russian-American Foundation,
co-founder of the American company «Son Mar Group»
M. Kovaleva (USA),

Co-founder of the American company
«Son Mar Group» and founder of art-platform
TondoArt **S. Bekkerman** (USA),

PhD, General Director of the
Kazakh Research Institute of Culture
A. Khazbulatov (Kazakhstan)

Design and imposition : N. Anissimova

МАЗМҰНЫ СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Құттықтау сөздер
Приветственные слова
Greetings

6

КЛАССИКАДАН АВАНГАРДҚА ДЕЙІН
ОТ КЛАССИКИ ДО АВАНГАРДА
FROM CLASSICS TO VANGUARD
Галина Сырлыбаева / Galina Syrlybaeva

10

КАТАЛОГ
CATALOG

31

ҚР Ұлттық мұражайының залдарында бірінде жайылған **«АҚШ жеке топтамаларынан орыс өнерінің үздік топтамалары»** экспозициясы Қазақстан Республикасының Мәдениет және спорт министрлігінің тапсырысы бойынша ұйымдастырылған көрмелер сериясының тізіміне тамаша енгізіледі. АҚШ жеке топтамаларынан отыз бес ең үздік көркем шығармалар Нью-Йорктен Астанаға әкелінді және біздің елдер арасында белсенді мәдени коммуникацияны суреттейді.

Астанамыздағы көркем сурет өміріндегі аталмыш оқиға қазақстандықтар, туристтер мен ЭКСПО қонақтары тарапынан үлкен назарды тартады, өнер бағалаушылары реализмнен авангардқа дейін, Иван Айвазовскийден Давид Бурлюкке дейін, Константин Коровиннен Александр Экстерге дейін орыс өнері эволюциясының үздік бейнелерін толық көлемде бағалайды.

Қазақстан Республикасы Ұлттық мұражайының заманауи шетел топтамашыларымен ынтымақтастығының бірінші тәжірибесі мәдениет саласында сындарлы американдық-қазақстандық қатынастардың жалғасы ретінде одан әрі көрме жобасына өзара дайындығын көрсетті.

Арыстанбек Мұхамедиұлы,
Қазақстан Республикасы
Мәдениет және спорт министрі

Экспозиция **«Шедевры русского искусства из частных коллекций США»**, развернутая в одном из залов Национального музея РК, прекрасно вписывается в серию выставок, организованных по заказу Министерства и спорта Республики Казахстан. Тридцать пять первоклассных живописных произведений из частных коллекций США привезены в Астану из Нью-Йорка и самым достойным образом иллюстрируют активную культурную коммуникацию между нашими странами.

Уверен, данное событие в художественной жизни нашей столицы привлечет большое внимание со стороны казахстанцев, туристов и гостей ЭКСПО, ценители искусства в полной мере оценят лучшие образцы эволюции русского искусства от реализма до авангарда, от Ивана Айвазовского до Давида Бурлюка, от Константина Коровина до Александры Экстер.

Первый опыт сотрудничества Национального музея Республики Казахстан с современными зарубежными коллекционерами показал взаимную готовность к дальнейшим выставочным проектам как продолжение конструктивных американо-казахстанских отношений в сфере культуры.

Арыстанбек Мухамедиулы,
Министр культуры и спорта
Республики Казахстан

The exposition **«Masterpieces of Russian Art from Private Collections of the United States»**, exhibited in one of the halls of the National Museum of the Republic of Kazakhstan fits perfectly into the series of exhibitions organized by the order of the Ministry and Sports of the Republic of Kazakhstan. Thirty five first-rate paintings from private collections of the United States have been brought to Astana from New York and most duly illustrate the active cultural communication between our countries.

I am sure that this event in the artistic life of our capital will attract great attention from Kazakhstanis, tourists and visitors of EXPO, art lovers will fully appreciate the best examples of the evolution of Russian art from realism to the avant-garde, from Ivan Aivazovsky to David Burliuk, from Konstantin Korovin to Alexandra Exter.

The first experience of cooperation of the National Museum of the Republic of Kazakhstan with modern foreign collectors has shown mutual readiness for further exhibition projects as a continuation of constructive US-Kazakhstan relations in the sphere of culture.

Arystanbek Mukhamediuly,
Minister of Culture and Sport
of the Republic of Kazakhstan

Отыз жылдан астам ABA Gallery XIX–XX ғасырдың орыс сурет өнерінің тамаша үлгілерін табуға және көпшілік алдында ұсынуға қол жеткізді. Галереямен ынтымақтастық арқасында Еуропаның көптеген ірі мемлекеттік және жеке топтамалары өз туындыларын орыс өнерінің маңызды туындыларымен өзінің жинағын толтыра алды, ал біз американдық және еуропалық мұражайлардың ауқымды көрмелеріне қатыса алдық.

АҚШ-тан әкелінген барлық шедеврлер мінсіз шығармашылық құндылықтарға ие. Біз әсіресе жеке нақыштың, сюжеттік немесе стильдік артықшылықтардың алуан түрлілігі орыс өнерінің шығармашылық ізденімдері туралы көрініс береді деп санап бір стильдің, жанрдың немесе кезеңнің форматымен шектелмедік.

Қазақстан Республикасы Мәдениет және спорт министрлігі және Арыстанбек Мұхамедидіұлы мырзаның өзінің тарапынан «АҚШ-тан орыс өнерінің үздік туындылары» көрмелерін ұйымдастыруға барынша көмегін атап көрсету қажет. Өз тарапымыздан біз ЭКСПО-2017 қонақтарының тарапынан көрмеге қызығушылық болғанына, сондай-ақ бірлескен көркемөнер жобаларына одан әрі қатысатынына сенімдіміз.

Анатолий Беккерман,
ABA Gallery Президенті, New York

Более тридцати лет АВА Gallery удается находить и публично представлять прекрасные образцы русской живописи XIX–XX веков. Благодаря сотрудничеству с нашей галереей многие крупные государственные и частные коллекции Европы и США смогли пополнить свои собрания значительными произведениями русского искусства, а мы принять участие в масштабных выставках американских и европейских музеев.

Все шедевры, привезенные из США, обладают безусловной художественной ценностью. Мы не стали ограничиваться форматом одного стиля, жанра или периода, посчитав, что именно разнообразие индивидуальной манеры, сюжетных или стилевых предпочтений наилучшим образом дает представление о художественных исканиях русского искусства.

Необходимо отметить максимальное содействие в организации выставки «Шедевры русского искусства из США» со стороны Министерства культуры и спорта Республики Казахстан и лично господина Арыстанбека Мухамедиулы. Со своей стороны мы уверены в интересе к выставке со стороны гостей ЭКСПО-2017, а также на дальнейшее участие в совместных художественных проектах.

Анатолий Беккерман,
Президент АВА Gallery, New York

For more than thirty years, AVA Gallery has managed to find and publicly present beautiful examples of Russian paintings of the 19th and 20th centuries. Thanks to cooperation with our gallery, many large state and private collections of Europe and the USA were able to replenish their collections with significant works of Russian art, and we were able to take part in large-scale exhibitions of American and European museums.

All the masterpieces brought from the USA have unconditional artistic value. We did not limit ourselves to the format of one style, genre or period, considering that it is the diversity of individual style, plot or style preferences that best gives an idea of the artistic search for Russian art.

It is necessary to note the maximum assistance in organizing the exhibition «Masterpieces of Russian Art from the USA» by the Ministry of Culture and Sports of the Republic of Kazakhstan and personally Mr. Arystanbek Muhamediuly. On our behalf, we are confident in the interest to the exhibition from the guests of EXPO-2017, as well as to further participation in joint art projects.

Anatoly Beckerman,
President of AVA Gallery, New York

КЛАССИКАДАН АВАНГАРДҚА ДЕЙІН

Астанадағы Қазақстан Республикасының Ұлттық мұражайында тамаша оқиға өтті – алғаш рет АВА галереясына Нью-Йоркте 1980 жылдары негізі қаланған Майя мен Анатолий Беккерман жинақтарынан орыс суретшілерінің шығармаларының көрмесі ашылды.

Жеке топтамалар өзінің болжамсыздығымен үнемі тартымды. Олар ауқымды көрерменге сурет өнерінің бұрын болмаған үздік туындыларынан тұратын, туынды иесінің өзінің де қызығушылықтарын көрсетеді, шығармалардың қандай беймәлім жолдармен басқа құрлықтағы басқа елдерге түсетіні туралы куәландырады, суретшілер мен жасалғаннан кейін авторға тәуелсіз тіршілік етіп, жеке өмірі басталатын олардың туындыларының қарапайым емес тағдырлары туралы айтады.

Нью-Йорк топтамасы көбіне алуан жылдары және алуан түрлі себептер бойынша тек саяси емес, сонымен бірге шығармашылық, экономикалық себептер бойынша өз Отанынан кеткен эмигрант-орыс суретшілерінің туындыларымен қалыптасады. Олардың биографиялары екі, үнемі тең емес, жарты-жартыдан – орыс және шетел кезеңдеріне бөлінеді. Осылайша, осы суретшілердің шығармашылық мұралары екі бөліктен – отанында құрылған таныс және көбіне шетелде жаратылған белгісіз бөліктен тұрады. Эмиграция үшін ең тартымды елдер – Франция, Германия, Италия, Шығыс Еуропа елдері. Оқушылық кезеңінде, әсіресе 19–20 ғасырларда шетелде орыс суретшілері өзінің шығармашылық жетістіктері үшін өзінің шеберлігін жетілдіру, шетел мұражайларының топтамаларымен танысу үшін шетелге зейнеткерлік сапарларымен марапатталды. Еуропа өнерінің діни орталықтары бойынша өзіндік қажылық ой-өрісін кеңейтті, жаңа әсерлерге толықты, әлемдік көркем мәдениеттегі жаңа құбылыстармен танысты. Эмиграцияға ұшырап, олар «изофронттағы» жағдайды елестетті, алайда келгенде бұл ортаға бірден сіңісе алмады.

А.Беккерманның жинаушылық қызметінің ерекшелігі оның мұрасын сақтап және қандай да бір шебердің шығармашылығы туралы көрінісін өзгертіп орыс суретшілерінің белгісіз шығармаларын мақсатқа сай іздестіретінінде ғана емес, сонымен бірге отандық тарихтан идеологиялық себептер бойынша шығарылған ұмытылған аттарға қызығушылықты оятып, ағартушылық миссияны да жүзеге асырып, өз топтамасының көрмесін ұйымдастыра отырып, табыстарымен жомарттанып бөліседі. Соңғы жылдардың көрмелерінен А. С. Пушкин атындағы Мемлекеттік бейнелеу

өнері мұражайының залында 2014 жылы жайылған «Өнер мамандық сияқты» экспозициясын еске алған орынды. Шамамен екі жылдан кейін 2016 жылы Мәскеу қаласындағы Жаңа Манежде «Боровиковскийден Кабаковқа дейін» – ұсынылған жұмыстарының хронологиялық және стильдік диапазонын анықтаған айтушы атауымен кезекті көрмесі өтті.

Мәскеулікке ұқсас Астанадағы көрмені «Айвазовскийден Бурлюкке дейін» немесе «Классикадан авангардқа дейін» деп атауға болады. Басқа нұсқасы да болуы мүмкін, алайда олардың мәні біріне әкеледі – экспонаттардың шамалы көлемі кезінде орыс өнерінің тарихын, алуан түрлі мәдениет жіктерінде, атап айтқанда орыс және батыс еуропалық мәдениетте қалыптасқан көркемөнер стилін, бағыттарын, дәстүрлерді көрсететін суретшілердің аттарын көрсету. Олардың ішінде – И. Айвазовскийдің романтикалық суреттері, И. Хруцкийдің классикалық натюрморты, ұлттық орыс пейзажы және виртуозды кескіндеме техникасынан бір уақытта таңдану мен елжіреуді тудыратын Ресейдегі бірінші ірі бірлестік – көшпелі көркемөнер көрмелері Серіктестігінің мүшелері мен экспоненттері, көшпелі серіктестіктің мүшелері деп аталатын картинадағы ұлттық орыс пейзажы мен крестьян тұрмысы, Маковский мен А. Харламовтың балалар портреті, К. Коровин мен Н. Богданов-Бельскийдің импрессионистік суреттері, орыс модернінің өкілі Ф. Малявиннің этюдтері. Осы суретшілердің аттары жеткілікті танымал, олардың картиналарын бәрі біледі. Олардың көбісі Алматыдағы Ә. Қастеев атындағы ҚР Мемлекеттік өнер мұражайының қорына ұсынылған.

Атақты орыс маринисті Иван Айвазовскийдің (1817–1900) картиналары тамаша орындалуымен үнемі қызықтырады және таңқалдырады. Шағын «Теңіз пейзажында» диалогқа екі қарсы күресуші дүлей күштер түседі. Жер-жаға – тыныштықты, беймаралдықты, сенімділікті, тұрақтылықты кейіптеу. Балықшылар да қатты жерді аяғымен сезініп, өзінің күнделікті еңбегімен тыныш және беріліп айналысады. Теңіз – тек сұлулықты арбайтын тек романтикалық емес, эмоциялық бастаманың көзі, сонымен бірге буырқана соққан апатқа үнемі қарсы тұруға қабілетті емес адамдардың өлімдері, драманың қайнар бұлағы.

19-ғасырдың екінші жартысында орыс суретшілері тек орыс табиғатының бейнесіне А. Саврасовтың артынан ілескен реалистік пейзаж ағымында оның барлық құбылыстарында жұмыс істей бастады. Орыс пейзажы түсініксіз мұң күйіне жиі ауысатын ерекше екпінмен, лирикалық мелодиямен үнемі ерекшеленеді. Орта орыс табиғатының, ең қарапайым және күнделікті, тыныш сарындарын суретшілер өз картиналарында поэзиялық бейнелерге айналдыра білді. Осылайша тірісінде орыс және еуропа топтамашыларында даңққа ие болған суретші Иосиф Крачковскийдің шағын пейзажы беріледі. Картинаның даталануына қарағанда, суретші оны профессор М. Клодтың пейзаж шеберханасында оқып жүріп, Санкт-Петербургтегі Императорлық көркемөнер академиясында оқушылық кезеңінде жазған.

Реалистік ұлттық пейзаж арнасында И. Шишкин мен В. Поленов оқушысы, айқын көркем ізденістерге дәстүрлі тартатын Мәскеу көркемөнер мектебінің өкілі Василий Переплетчиков (1863–1918) де жұмыс істеді.

Крестьян тақырыбы орыс суретшісіне аса жақын болды. Оған өз шығармаларын көбісі арнады. Көрмеде ұсынылғандардан Семен Колесников (1879–1955) пен Континтин Вещиловтың (1877–1937) жұмыстары назар аудартады. Олар құрдастар, екеуі де Императорлық көркемөнер академиясын бітірді, екеуі де олардың көркемөнер дарындылығын жоғары бағалаған И.Репиннің шеберханасында оқыды. Екеуі де КҚКС көрмелеріне қатысты және эмиграцияланды: 1920 жылы Колесников Белградқа кетеді. Сербияда оны өздерінің ұлттық суретшісі санады. 1928 жылы Вещилов та Парижге, кейінірек 1935 жылы АҚШ-қа кетеді.

С. Колесниковтың «Үйге» атты шағын суреті оның шығармашылығы үшін әдеттегі. Өз композицияларында күн жарығын жиі пайдаланып, ол декоративті сапасын арттыра отырып түстердің контрастілігін күшейтеді. Суретшінің жазу нақышы қарама-қарсы бастамада – мысалы өзінің елесті имек сабақтарымен және керемет тоқылған бұтақтарымен аспан фонында «сурет салатын» жеке детальдердің көркемөнер икемділігі мен графикалығында құрылатындай көрінді. Оның кейіпкерлері – көрерменді өзімен жүруге шақыра отырып, үнемі бір жерге бара жатқан крестьяндар. Жол соңында суретші адамдардың рухани ұмтылысын кескіндейтін шіркеуді жиі көрсетеді. Немесе аталмыш жағдайда – әр адам үшін оның кішкентай отаны болып табылатын туған үй. Шатырлары, бірнеше қадамнан соң кездесу болатыны көрінді.

К. Вещилов шығармашылығы жанрлар бойынша өте алуан түрлі. Бұл да орыс, әлемдік тарихтан сюжеттерге картиналар, портреттер. Теңіз министрлігінің суретшісі лауазымын атқара отырып, теңіз пейзаждарын жазды. К. Вещилов үшін орыс ауылы тақырыбы соншалықты өзекті емес. Соған қарамастан, «Орыс ауылы» картинасының сюжетін ол өлшемдерін, композициясын түрлендіріп, бірнеше рет қайталады, алайда оларда қармен көмілген ауыл үйлері, шанаға жегілген ат, гүлді орамалды және йығына жабылған жартылай қара тонды жас крестьян қызы үнемі болады.

Қазақстан аумағында, Ә. Қастеев атындағы ҚР МКМ-да Константин Коровиннің (1861–1939) шығармашылығы «орыс» кезеңінде орындалған үші жұмыспен берілген – «Бөлмеде» интерьерлік композиция және императорлық театрлардың директоры Владимир Аркадьевич Теляковский мен оның әйелі Гуля Логиновна Теляковскаяның екі портреті. Сондықтан 1923 жылы жер аударылған Парижде жазылған маэстроның туындылары ерекше қызығушылық тудырды. Суретшінің шығармашылық мұрасын қарастырып, қырым немесе волжск болғанына қарамастан Ресейде жасалған пейзаждар күнмен, жарықпен, өмірдің қуанышты сәттерімен толыққанына көз жеткізесің. Ал Париж бейнесі қараңғы тәулік уақытымен байланыстырылады. Әсіресе түнгі Париж оттар фейерверкімен, көліктің тоқтаусыз қозғалысымен, адамдар ағынының алуан түрлілігімен көп дәрежеде оның сипатын ашады, барлық елдердің суретшілері үшін тартымды орталық, заманауи өнердің әлемдік астанасы болған осы қаланың әдеттегі жай-күйі ретінде суретшімен қабылданады. Сонымен бірге К. Коровин тамаша театр суретшісі ретінде атағы шықты. Мүмкін, түнгі Париж енді төтеп берген сценарий бойынша өтетін софиттермен жарқыраған үлкен сцена алаңымен байланыстырылады. Декорация шамалы ғана өзгереді. Көрерменге түнгі Париждің барлық жарқылы мен әдемілігі көрінетін ложадағы орны әзірленген.

Суретшінің екінші жұмысы – «Раушан гүлінің шоғын ұстаған қыз». Бұл жасанды кешкі жарық кезінде интерьерде құрылатын К. Коровиннің бірінші портреті емес. Электр шамынан бағытталған жарық суретшіге модельдің көлемін анықтауға, оның денесінің икемділігін мүсіндік көрсетуге мүмкіндік беретін аса жарық және көмескі беттерінің контрастілігін күшейтеді. Қыздың қолында суретші натюрморт болсын немесе аталмыш жағдайда портрет болсын өз композициясында аса жақсы көретін және үнемі енгізетін раушан гүлдерінің шоғы. Ал терезе артында – сол түнгі Париж!

Алуан жүзділік импрессионизмі. Әрбір суретші осы бағыттың өз тұжырымдамасын ұсынды. 1922 жылы Латвияға қоныс аударған Николай Богданов-Бельский (1868–1945) алдымен Мәскеу көркеөнер, сәулетшілік және мүсіндеу училищесін В.Маковскийдің, В.Поленовтың, И.Пряшникованың басшылығымен оқыды. Одан кейін Санкт-Петербургтегі Көркемөнер академиясында И.Репиннің шеберханасында оқыды. Суретші шығармашылығындағы дәстүрлі сюжеттер – алуан түрлі тұрмыс жағдайларында ауыл балаларының бейнелері. Өзінің шағын «Симфония» жұмысы үшін К.Коровин сияқты ол интерьердің жасанды жарығы мен терезе алдындағы түннің табиғи түсі арасында көркем контрастілерін таңдады. Түрлі жастағы төрт тамаша жас қыздар музыкамен әуестенеді. Роялда – екі жарық, жарығы алқызыл, сары, көгілдір реңктермен шашылған нағыз көркем симфонияда бас кейіпкердің ақ көйлегін түзетін жарық. Симфония оркестр үшін құрылған музыкалық туындыны білдіретін термин, көбіне картинаның көркемөнер шешімімен өзара қатынаста болады. Алуан түрлі құралдарды біріктіретін үлкен оркестр сияқты түрлі-түсті палитрасы әртүрлі түстер «елесімен» қаныққан. Түс ойнайды, тамаша үйлесімдіктермен айналасында кеңістік түзеді. Декоративті шешідердің қарқындылығымен және өлшедерімен ерекшеленетін картинаның көрмеде ұсынылған бірнеше нұсқалары болады. Авторлық қайталаушылық суретшінің шығармашылығына тән. Оның «Мұғалімнің туған күні» атты картинасының нұсқалары Алматыдағы ҚР МКМ-да, Чехия, Литва мұражайларында табылады.

Константин Горбатовтың (1876–1945) архитектурамен және көркемөнермен әуестенуі қала пейзажын іске асыруына қол жеткізді. Оның Көркемөнер академиясында оқуы архитектура бөлімінде басталды, алайда кейін ол П.Дубовский және А.Киселев сияқты суретші – пейзажшылардың басшылығымен оқыған көркемөнер бөліміне ауысады. Суретшіні Максим Горкий жоғары бағалады. Оның шақыруымен Г. Горбатов Капри аралына барады, онда мажорлық итальян пейзаждарын сүйсіне жазады. Бұл сериядан «Таңғы шықтағы Амальфи түрі» суреті де бар. Кертпештермен теңіздерден, таулардан өседі. Текшелі ықшамды пішіндермен үймеленіп, табиғи табиғатпен қатарға ілесетін сатылармен қала күнге шарықтап ұмтылады. Тау сілемдерінің беріктігі мен архитектуралық құрылыстар, теңіз жағалауында әртүрлі қарбалас жайғалады. Көгілдір таулар, көгілдір теңіз, шыққан күн сәулесінде алқызылттанатын үй қабырғалары, ақ желкенді алуан түрлі қайықтар әлемнің оптимистік түйсігін бейнелейді.

Тұрмыс қуанышын, күнделікті крестьян еңбегін, оның қарқыны мен серпінін Николай Тархов та (1871–1930) «Қара бидай түсімі» картинасында береді, ол орыс ауыл тұрғындарының емес, француз ауыл тұрғындарын көрсетеді. Мәскеу көркем сурет, мүсіндеу және сәулет

өнері училищесіне түсе алмай, болашақ суретші өзінің шеберлігімен бөліскен К.Коровиннен сабақ алады. Арнайы көркемөнер білімінің болмауы оның өз өмірін өнерге арнауына бөгет жасамады. Пейзаж барлық композицияны қарқынды қозғалыстармен толтыратын қызыл, сары, қызғылт сары, жасыл және көгілдір – ашық түстердің қысқа айқын жағындылармен Ван Гога нақышында орындалған.

Көрменің ерекше бөлімі өзі туралы 20 ғасырдың басында ашық жариялаған орыс авангардына арналады. Көрмеде – Н. Гончарова, М. Ларионов, А. Экстер, Д. Бурлюк, Б. Анисфельд,

Б. Григорьев сияқты осы бағыттың аса маңызды өкілдері, әлемдік танымалдық алған белгілі тұлғалар. Іс жүзінде олардың бәрі шетелге – негізінен Францияға, Германияға, АҚШ-қа қоныс аударғандар. А. Беккерманның топтамасынан олардың жұмыстары қалыптасқан түйсік стереотиптерін бұзады, кеш кезеңдегі олардың шығармашылық әдістерін өзгерту туралы біздің көрінісіміздің шекараларын кеңейтеді.

Георгий Артемов (1892–1965) – көркем суретші, графика өкілі, мүсінші, Мәскеу көркем сурет, мүсіндеу және сәулет өнері училищесінде К.Коровиннен шығармашылық дағдылар алды. 1922 жылы Францияға қоныс аударады. Оның «Аңшы» картинасының бас кейіпкері – католик әулиесі Губерт. Негізінде – аң аулау кезінде бұғы мүйіздері арасында жарқыраған крестті көрген жас Губерт туралы орта ғасырлық сюжет. Бұл оқиға оның өмірін өзгертеді. Оны аңшылар мен орманшылардың аспан жебеушісі деп санай бастады. Әулие Губерт бейнесі Батыс Еуропада орта ғасыр дәуірінде – ақ танымал болды миниатюраға, кейінірек көркем суретке, және мүсінге салынды. Суретші жамылған желбіреген қызыл плащты, аппақ атты бейнелеп, кейіпкердің барлық атрибуттарын бере алды. Картинаның барлық элементтерінің тамаша контурларымен салынған желі жетекшілік мәнге ие болды. Сөйтіп, Әулие Губерт бейнесін түсіндіру ежелгі орыс иконаларындағы Әулие Георгияның иконографиясымен де үндеседі.

Натюрморт үнемі эксперимент облысы болды. Сюжетпен, әңгімелеуен байланысты емес ол суретшіге шексіз мүмкіндіктер, «сынама мен қателер» үшін ауқымды өріс, көркем сурет және композициялық ойлар ұсынды. Пішінмен «ойнауға», оны танымастай өзгертуге болды. Түсі де, фактурасы да, кенеп бойынша білектің қозғалыс сипаты «тәжірибеге» ұшырады. Бұл функциясы әсіресе 20 ғасырдың басында талап етілген болды.

Натюрморт – кенепте өзінің драммалық коллизияларымен заттардың көрінетін, айқын бөліктері және құпия, кейде жұмбақ өмірі болатын қос түпті жанр. «Авангард амазонкасы» аталған Наталья Гончарованың (1881–1962) «Балықпен және гүлдермен натюрморты» осындай болып табылады деген ой келеді. Ол тақырыптық тірі-тірі емес ұғымдарында құрылған. Композиция ортасы анықталмаған. Ол біресе оңға, біресе солға ағады. Фон өлшемі бойынша түрлі шаршыға – ақ және қара деп бөлінеді. Соңғысы таушымылдықтар мен айылқияқтардан, көктем гүлдерінен жасалған тамаша гүл шоғы үшін тиімді фон болады. Табиғаттың жасампаз символына контраст – құрғап солған сарғыш-қоңыр жүзім сабақтарында жатқан өлі балықтар. Олардың жасық, тіршіліксіз денелері кейбір жерлері қара контурмен көмескіленген мүлдем түссіз бейнені түзеді.

Екінші «Құмырадағы гүлдермен натюрморт» классикалық ереже – мол раушан гүлдер шоғымен детальдері және бейнесі бойынша қатаң теңдестірілген композиция бойынша ұйымдастырылған. Кішкентай күн сияқты гүл шоғы ортасындағы гүлдер жылы алтын түсті жарық сәулесін шашады. Алайда бұл натюрморт күңгірт түсініксіз қауіпті тудырады. Қара дірілді және сұр реңкті фоннан көмескі көлеңкелер, анық емес бейтаныс бейнелер туады. Құлаған жапырақтар – жер сұлулығының баянсыздығының дәстүрлі нышаны.

Н.Гончаровамен бірге және өмірде, шығармашылықта да үнемі Михаил Ларионов (1881–1964) болды. Олар бірлесіп жеке ізденімдердің ұзақ жолын өтті, әлемдік көркем мәдениеттің жаңа жетістіктерінің әсерін бастан кешті. С.Дягилевпен ынтымақтастық, «Орыс балеттеріне» арналған костюмдер мен декорацияларды құру оларды 1915 жылы Парижге әкеледі. Ресейге олар оралмады. М.Ларионовтардың ұстаздары атақты орыс суретшілер – В.Серов және И.Левитан болды. 1920-жылдары суретші шығармашылығында түсі бойынша тамаша, сипаты бойынша экспрессивті натюрморт өлшемі бойынша шағын бірқатар хаттар көрінеді. «Жүзімі бар натюрморт» аңғал өнер стилистикасында, фовизмде және өнердің басқа жаңа бағыттарында жұмыс істеген «лучизм» атауын алған жаңа көркем тұжырымдамасының ойлап тапқышы, М. Ларионовтың танымал туындыларына тән емес, нақышта жазылған. Бос бокал, шарап толтырылған стақан, бір шоқ жүзім, ақ майлық сияқты бос заттар сұр, алқызыл, айырылған жүзім реңктері үйлесетін сәнді гаммада жазылған.

Борис Григорьев (1886–1936), эмиграцияға қарамастан өз туындыларында «орыс рухын» сақтап қалған атағы аз емес суретші. «Бақта» – бұл екі жанрды біріктіру амалы. Бақ бұрышы – пейзажын бейнелеп, суретші жүйекте өсетін гүлдердің өлшемдерін үлкен қылып қалыптан тыс ұлғайтады, натюрмортта мол гүл шоғына айналдырып, ашық түспен және фактуралық жағындымен олардың басым түсуін күшейтеді.

1910 жылы Ресейге келген Ольга Сахарованың (1889–1976) эмиграция маршрутының бірнеше аялдамасы болды. Бұл – Мюнхен, Париж, Барселона. Оның шығармашылық нақышы аңғал өнерге жақын. «Әдем бағы» адамдар, жануарлар, құстар, гүлденген және жеміс беретін табиғат үйлесімді тіршілік ететін дүние жүзі туралы арманды елестетеді.

Александра Экстер (1882–1949) мен Борис Анисфельдті (1878–1973) көрмеде антикалық тақырып біріктірді. Екеуі де Украинада: Экстер – Киев көркем өнер училищесінде, Анисфельд – Одесса сурет мектебінде алғашқы көркем сурет білімін алды. Одан әрі Экстер Гранд-Шомьер париж академиясында, ал Анисфельд – В.Ковалевскийдің, И.Репиннің, Д.Кардовскийдің Императорлық көркем сурет академиясында білімін жалғастырды.

Антикалық авторларға қызығушылық Экстерде 1930 жылдары пайда болды, ол әдетте бір данада оларды құрып, қолжазба кітаптарын суреттей бастаған. Эврипидтің «Вакханки» трагедиясының сарыны бойынша парақтарда суретші Ежелгі Грецияның сәулетті мүсіндерімен, Парфенон фронтоңдарын бейнелейтін алып құрылыспен суретті стильге келтіреді. Жиынтық кескіндер, фигуралардың алып пластикасы, ірі декоративті таңбалармен жергілікті түсі, маска-беттер, ұстамды, алайда айқын дене

қимылдары, ашылған драммалық мазмұндар жоғары классиканың мәңгілік үлгілері – Фидиямен, Миронмен, Поликлетпен құрылған мүсін бейнелерін еске түсіртеді.

Идиллиялық әлемдік қабылдау Борис Анисфельдтің картинасымен толығады. Жанр бойынша жұмыс табиғат аясында бақташылар мен бақташы әйелдердің өмірін әдемілеп бейнелейтін пасторальдарға бастау алады. Барлығына тыныштық – тыныш теңіз, белестер мен бұлттардың жұмсақ желілері, жағалауда тыныш жайылып жүрген бұғы. Тамаша денесі матамен ішінара оралған жартылай жалаңаш қылымсыған бақташы бұтақтарында шырын құйылған ауыр піскен бір шоқ жүзімдер ілінген жүзім алқабының панасында дем алып жатыр. Басым мәні түске жатады. Көк аспан және су, шөп зүміреті, ашық-қызғылт сары перделеу жасандылық әсерін жасайды.

«АҚШ жеке топтамаларынан орыс өнерінің үздік туындылары» көрмесі – заманауи шетел топтамашыларымен ҚР Ұлттық мұражайымен ынтымақтастықтың бірінші тәжірибесі. Кәсіби қарым-қатынас сәтті болды. Топтаманы үлкен қызығушылықпен қабылдады. Көрме серпінді болды. Алуан түрлі, кейде қарама-қарсы, шығармашыл бағдарлы 25 суретші әртүрлі стильдердің, бағыттардың, тұжырымдамалардың салыстыруларын, толғану себебін береді. Парасатты және зейінді көрерменге олар көп нәрсе айтады.

Галина Сырлыбаева,

Ә.Қастеев атындағы ҚР Мемлекеттік өнер мұражайының
Шетел өнері орталығының басшысы

ОТ КЛАССИКИ ДО АВАНГАРДА

В Национальном музее Республики Казахстан в Астане состоялось уникальное событие – впервые открылась выставка произведений русских художников из собрания Майи и Анатолия Беккерман, основавших в 1980-е годы в Нью-Йорке галерею АВА.

Частные коллекции всегда привлекательны своей непредсказуемостью. Они таят в себе порой невиданные широкому зрителю шедевры изобразительного искусства, отражают интересы и самого владельца, свидетельствуют о том, какими неведомыми путями произведения попадают в другие страны, на другие континенты, рассказывают о непростых судьбах и художников и их произведений, которые после создания начинают собственную жизнь, существуя уже независимо от автора.

Нью-йоркская коллекция во многом формируется произведениями русских художников-эмигрантов, которые в разные годы и по разным причинам, не только политическим, но и творческим, экономическим, покидали свою Родину. Их биографии делятся на две, не всегда равные, половинки – русский и зарубежный периоды. Таким образом, и творческое наследие этих художников состоит из двух частей – знакомое, созданное на родине, и часто неизвестное, сотворенное уже за границей. Наиболее привлекательные страны для эмиграции – Франция, Германия, Италия. страны Восточной Европы. В период ученичества, русские художники, особенно на рубеже 19–20 веков, за свои творческие успехи вознаграждались пенсионерскими поездками за границу для усовершенствования своего мастерства, знакомства с коллекциями зарубежных музеев. Своеобразное паломничество по культовым центрам европейского искусства расширяло кругозор, напитывало новыми впечатлениями, знакомило с новыми явлениями в мировой художественной культуре. Эмигрируя, они представляли уже ситуацию на «изофронте», но приехав, не всегда вписывались в эту среду.

Особенность собирательской деятельности А. Беккермана не только в том, что он целенаправленно разыскивает неизвестные произведения русских художников, тем самым сохраняя их наследие и меняя представления о творчестве того или иного мастера. Но и щедро делится находками, организовывая выставки своей коллекции, тем самым осуществляя и просветительскую миссию, пробуждая интерес к забытым именам, исключенным по идеологическим причинам

из отечественной истории. Из выставок последних лет уместно упомянуть экспозицию «Искусство как профессия», развернутую в 2014 году в залах Государственного музея изобразительных искусств им. А. С. Пушкина. Буквально через два года, в 2016 году, в Новом Манеже в Москве состоялась очередная выставка под говорящим названием, определившим хронологический и стилевой диапазон представленных работ – «От Боровиковского до Кабакова».

По аналогии с московской, выставку в Астане также можно было бы назвать – «От Айвазовского до Бурлюка» или «От классики до авангарда». Возможны и другие варианты, но суть их сводится к одному – при небольшом объеме экспонатов показать историю русского искусства, имена художников, представляющих художественные стили, направления, традиции, сформировавшиеся на стыке различных культур, в частности русской и западноевропейской. Среди них – романтическая живопись И. Айвазовского, классический натюрморт И. Хруцкого, национальный русский пейзаж и крестьянский быт в картинах так называемых передвижников, членов и экспонентов первого крупного объединения в России – Товарищества передвижных художественных выставок, салонные, вызывающие умиление и одновременно восторг от виртуозной живописной техники, детские портреты К. Маковского и А. Харламова, импрессионистические полотна К. Коровина и Н. Богданова-Бельского, этюды представителя русского модерна Ф. Малявина. Имена этих художников достаточно известны, их картины узнаваемы. Многие из них представлены в фондах Государственного музея искусств РК им. А. Кастеева в Алматы.

Картины Ивана Айвазовского (1817–1900), прославленного русского мариниста, всегда привлекали и удивляли блистательным исполнением, если помнить еще при этом, что свои шедевры он писал по памяти, в своей мастерской. В небольшом «Морском пейзаже» в диалог вступают две противоборствующие стихии. Земля-берег – олицетворение покоя, безмятежности, надежности, постоянства. И рыбаки также спокойно и увлеченно занимаются своим повседневным трудом, чувствуя земную твердь под ногами. Море – носитель эмоционального начала, не только романтической, завораживающей красоты, но и источник драмы, гибели людей, которые не всегда способны противостоять разбушевавшейся стихии.

Во второй половине 19 века русские художники начинают работать в русле реалистического пейзажа, обратившись вслед за А. Саврасовым к изображению исключительно русской природы во всех ее проявлениях. Русский пейзаж всегда отличался особой интонацией, лирической мелодией, часто переходящей в состояние необъяснимой грусти. Тихие мотивы среднерусской природы, самые простые и повседневные, художники в своих картинах умели претворять в поэтические образы. Именно таким представляется небольшой пейзаж Иосифа Крачковского (1854–1914), художника снискавшего славу и у русских и у европейских коллекционеров уже при жизни. Судя по датировке картины, художник написал ее еще в период ученичества в Императорской Академии художеств в Санкт-Петербурге, обучаясь в пейзажной мастерской профессора М. Клодта.

В русле реалистического национального пейзажа работал и Василий Переплетчиков (1863–1918) – ученик И. Шишкина и В. Поленова, представитель московской школы живописи, традиционно тяготеющей к более ярко выраженным живописным поискам.

Крестьянская тема была особенно близка русскому художнику. Ей посвятили свое творчество многие из них. Из представленных на выставке, привлекают внимание работы Семен Колесникова (1879–1955) и Континтин Вещилова (1877–1937). Почти ровесники, они оба окончили Императорскую Академию художеств, оба учились в мастерской И. Репина, который высоко ценил их художественное дарование. Оба принимали участие в выставках ТПХВ и эмигрировали: в 1920 году в Белград уезжает Колесников. В Сербии его считали своим, национальным художником. В 1928-м в Париж отправляется и Вещилов, чуть позже, в 1935-м он уже в США.

Небольшое полотно «Домой» С. Колесникова типично для его творчества. Часто используя в своих композициях эффект солнечного освещения, он усиливает контрастность цвета, повышая его декоративные качества. Манера письма художника строится, казалось бы, на противоположных началах – живописной пластичности и графичности отдельных деталей, например, в изображении деревьев, которые своими причудливо изогнутыми стволами и изысканно переплетенными ветвями «рисуются» на фоне неба. Его герои – крестьяне, всегда куда-то идут, приглашая и зрителя следовать за ними. В конце пути художник часто изображает церковь, символизирующую духовные стремления людей. Или как в данном случае – родной дом, являющийся для каждого человека его малой родиной. Уже показались крыши, еще несколько шагов и встреча состоится.

Творчество К. Вещилова более разнообразно по жанрам. Это и картины на сюжеты из русской, мировой истории, портреты. Занимая должность художника Морского министерства, писал морские пейзажи. Для К. Вещилова тема русской деревни не столь актуальна. Тем не менее, сюжет картины «Русская деревня» он повторил несколько раз, варьируя размеры, композицию, но в них всегда присутствовали деревенские избы, занесенные снегом, лошадь, запряженная в сани, молодая крестьянка в цветастом платке и накинутом на плечи черном полушубке.

На территории Казахстана, в ГМИ РК им. А. Кастеева творчество Константина Коровина (1861–1939) представлено тремя работами, выполненными в «русский» период – интерьерная композиция «В комнате» и два портрета – Владимира Аркадьевича Теляковского, последнего директора императорских театров, и его жены Гули Логиновны Теляковской. Поэтому особенный интерес вызвали произведения маэстро, написанные в Париже, куда он эмигрировал в 1923 году. Просматривая творческое наследие художника, убеждаешься в том, что пейзажи, созданные им в России, будь то крымские или волжские, как правило, наполнены солнцем, светом, радостным восприятием жизни. А образ Парижа ассоциировался с ночным временем суток. Именно ночной Париж, с фейерверком огней, непрерывным движением транспорта, пестротой людских потоков, раскрывал в большей степени его характер, воспринимался художником как типичное состояние для этого города, ставшего мировой столицей современного искусства, притягательным центром для художников всех стран. К тому же К. Коровин прославился и как блистательный театральный художник.

Возможно, ночной Париж ассоциировался у него с большой сценической площадкой, освещенной софитами, на которой происходит действие по уже устоявшемуся сценарию. Декорации меняются, но незначительно. Зрителю уготовано место в ложе, из которой видится весь блеск и роскошь ночного Парижа.

Вторая работа художника – «Девушка с букетом роз». Это не первый портрет К. Коровина, который он создает в интерьере при искусственном вечернем освещении. Направленный свет от электрической лампы усиливает контраст ярко освещенных и затененных поверхностей, что позволяет художнику выявить объем модели, более скульптурно показать пластику ее тела. В руках девушки огромный букет роз, цветов, которые художник особенно любил и постоянно вводил в свои композиции, будь то натюрморт, или как в данном случае портрет. А за окном – все тот же ночной Париж!

Импрессионизм многолик. И каждый художник предлагал свою концепцию этого направления. Николай Богданов-Бельский (1868–1945), эмигрировавший в Латвию в 1922 году, проучился сначала в Московском училище живописи, зодчества и ваяния под руководством В. Маковского, В. Поленова, И. Прянишникова. Затем была мастерская И. Репина в Академии художеств в Санкт-Петербурге. Традиционные сюжеты в творчестве художника – образы деревенских детей в различных бытовых ситуациях. Для своей небольшой работы «Симфония», также как и К. Коровин, он выбрал живописные контрасты между искусственным освещением интерьера и естественным цветом ночи за окном. Четыре прекрасные молодые девушки различных возрастов музицируют. На рояле – две свечи, свет от которых, преобразует белые платья героинь в настоящую живописную симфонию, рассыпаясь оттенками розового, желтого, голубого. Симфония, термин означающих музыкальное произведение, созданное для оркестра, в большей степени соотносится с живописным решением картины. Цветовая палитра, как большой оркестр, объединяющий различные инструменты, наполнена разнообразными «отголосками» цвета. Цвет играет, преобразовывает пространство вокруг изысканными сочетаниями. Существуют несколько вариантов представленной на выставке картины, отличающихся размерами и интенсивностью декоративного решения. Авторские повторения характерны для творчества художника. Варианты его знаменитой картины «День рождения учительницы» находятся в Алматы в ГМИ РК, в музеях Чехии, Литвы.

Увлечение архитектурой и живописью Константину Горбатову (1876–1945) удалось реализовать в городском пейзаже. Его обучение в Академии художеств началось на архитектурном отделении, но вскоре он перешел на живописное, где обучался под руководством известных художников пейзажистов – П. Дубовского и А. Киселева. Художника высоко ценил Максим Горький. По его приглашению Г. Горбатов посетил остров Капри, где с любовью писал мажорные итальянские пейзажи. Из этой серии и полотно «Вид Амальфи в утренних лучах». Уступами вырастают, будто из моря, горы. Ступенями, соперничая с естественной природой, громоздясь кубическими лаконичными формами, город тянется ввысь к солнцу. Разбивает устойчивость горных массивов и архитектурных построек пестрая суeta на берегу моря. Голубые горы, бирюзовое море, розовеющие в лучах восходящего солнца стены домов,

разноцветные лодки с белыми парусами символизируют оптимистическое восприятие мира.

Радость бытия, повседневного крестьянского труда, его ритмы и динамику передает и Николай Тархов (1871–1930) в картине «Обмолот пшеницы», в которой он показывает уже не русских сельчан, но французских. Не поступив в Московское училище живописи, ваяния и зодчества, будущий художник брал уроки у К. Коровина, щедро делившегося своим мастерством. Отсутствие специального художественного образования не помешало ему посвятить свою жизнь искусству. Пейзаж написан в манере Ван Гога короткими выразительными мазками ярких цветов – красного, желтого, оранжевого, зеленого и голубого, которые наполняют ритмичными движениями всю композицию.

Особый раздел выставки посвящен русскому авангарду, ярко заявившему о себе в начале 20 века. На выставке – наиболее значимые представители этого направления, знаковые фигуры, получившие мировую известность – Н. Гончарова, М. Ларионов, А. Экстер, Д. Бурлюк, Б. Анисфельд, Б. Григорьев. Практически все они эмигрируют за границу – в основном во Францию, Германию, США. Их работы из коллекции А. Беккермана разрушают сложившиеся стереотипы восприятия, расширяют границы нашего представления о трансформации их творческого метода в поздний период.

Георгий Артемов (1892–1965) – живописец, график, скульптор, получил творческие навыки в Московском училище живописи, скульптуры и ваяния у К. Коровина. В 1922 году эмигрировал во Францию. Главный герой его картины «Охотник» – католический святой Губерт. В основе – средневековый сюжет о юном Губерте, встретившем во время охоты оленя, у которого между рогами он увидел сияющий крест. Это событие изменило его жизнь. Его стали почитать небесным покровителем охотников и лесников. Образ Св. Губерта стал популярным в Западной Европе еще в эпоху средневековья и был запечатлен в миниатюре, а позже и в живописи, и в скульптуре. Художник передал все атрибуты персонажа, изобразив белоснежного коня, красный развивающийся плащ за плечами. Лидирующее значение приобретает линия, обрисовывающая изысканным контуром все элементы картины. И безусловно, трактовка образа Св. Губерта перекликается и с иконографией Св. Георгия в древнерусских иконах.

Натюрморт всегда был областью для эксперимента. Не связанный с сюжетом, повествованием, он предоставлял художникам безграничные возможности, широкое поле для «проб и ошибок», живописных и композиционных размышлений. Можно было «поиграть» с формой, трансформировать ее до неузнаваемости. Да и цвет, фактура, характер движения кисти по холсту подвергались «опытам». Эта его функция особенно стала востребованной с начала 20 века.

Натюрморт – жанр с двойным дном, в котором есть видимая, очевидная часть и тайная, порой загадочная жизнь предметов на холсте со своими драматическими коллизиями. Думается таким и является «Натюрморт с рыбой и цветами» Натальи Гончаровой (1881–1962), прозванной «амазонкой авангарда». Тематически он построен на понятиях: живое – не живое. Не определен центр композиции. Он как бы перетекает то влево, то вправо. Фон поделен на два неравноценных по размеру квадрата – белый

и черный. Последний становится выгодным фоном для прекрасного букета, составленного из пионов и ирисов, цветов весны. Контрастом к жизнеутверждающим символам природы – мертвые рыбы, лежащие на пожухлых увядших желто-коричневых виноградных листьях. Их безвольные, безжизненные тела образуют практически бесцветную массу, оттененную кое-где черным контуром.

Второй «Натюрморт с цветами в вазе» организован по классическим канонам – строго уравновешенная по массам и деталям композиция с букетом пышных роз. Цветы в середине букета как маленькие солнца, излучают теплый золотистый свет. Хотя и этот натюрморт вызывает смутную необъяснимую тревогу. Фон с вибрациями черного и оттенками серого рождает смутные тени, невнятные таинственные образы. Опавшие лепестки – традиционный символ бренности земной красоты.

Рядом с Н. Гончаровой и по жизни, и в творчестве всегда был Михаил Ларионов (1881–1964). Они вместе прошли долгий путь собственных поисков, испытали воздействие новейших достижений мировой художественной культуры. Сотрудничество с С. Дягилевым, создание костюмов и декораций для «Русских балетов» привело их в 1915 году в Париж. В Россию они уже не вернулись. Учителями М. Ларионова были прославленные русские живописцы – В. Серов и И. Левитан. В 1920-е годы в творчестве художника появляется ряд небольших по размеру натюрмортов, изысканных по цвету, экспрессивных по характеру письма. «Натюрморт с виноградом» написан в манере, не свойственной известным произведениям М. Ларионова, изобретателя новой художественной концепции, получившей название «лучизм», работавшего также в стилистике наивного искусства, фовизма и других новейших направлений искусства. Простые предметы – пустой бокал, стакан, наполненный вином, гроздь винограда, белая салфетка написаны в утонченной гамме, сочетающей «размытые» оттенки серого, розового, разбеленного вишневого.

Борис Григорьев (1886–1936), не менее прославленный художник, сумевший, несмотря на эмиграцию, сохранить «русский дух» в своих произведениях. «В саду» – это попытка объединить два жанра. Изображая пейзаж – уголок сада, художник гипертрофирует размеры цветов, растущих на грядке, до огромных, усиливает их доминирование ярким цветом и фактурным мазком, превращая в пышный букет, в натюрморт.

Маршрут эмиграции Ольги Сахаровой (1889–1976), выехавшей из России еще в 1910 году, имел несколько остановок. Это – Мюнхен, Париж, Барселона. Ее творческая манера близка к наивному искусству. «Сад Эдем» представляет мечту о мире, в котором гармонично сосуществуют люди, животные, птицы, цветущая и плодоносящая природа.

Александр Экстер (1882–1949) и Бориса Анисфельда (1878–1973) объединил на выставке интерес к античной тематике, но не только. Оба получили первичное художественное образование в Украине: Экстер – в Киевском художественном училище, Анисфельд – в Одесской рисовальной школе. Далее первая продолжила образование в парижской академии Гранд-Шомьер, а второй – в Императорской Академии художеств – у В. Ковалевского, И. Репина, Д. Кардовского.

Интерес к античным авторам появился у Экстер в 1930-е годы, когда она начинает иллюстрировать рукописные книги, создавая их, как правило, в одном экземпляре. В листах по мотивам трагедии Эврипида «Вакханки» художница стилизует изображение под величественные скульптуры Древней Греции, монументальные рельефы, украшающие фронтоны Парфенона. Обобщенные силуэты, монументальная пластика фигур, локальный цвет крупными декоративными пятнами, лица-маски, сдержанные, но выразительные жесты, раскрывающие драматическое содержание, заставляют вспомнить бессмертные образцы высокой классики – скульптурные образы, созданные Фидием, Мироном, Поликлетом.

Идиллическим мировосприятием наполнена картина Бориса Анисфельда. По жанру работа восходит к пасторальям, поэтизирующих жизнь пастухов и пастушек на лоне природы. Безмятежность во всем – спокойное море, мягкие линии холмов и облаков, мирно пасущийся на берегу олень. Полуобнаженная кокетливая пастушка, прекрасное тело которой частично задрапировано тканью, отдыхает под сенью виноградника, с ветвей которого свисают тяжелые спелые, налитые соком кисти винограда. Доминирующее значение принадлежит цвету. Синева неба и воды, изумруд травы, ярко-оранжевая драпировка, создают эффект театральности.

Выставка «Шедевры русского искусства из частных коллекций США» – это первый опыт сотрудничества Национального музея РК с современными зарубежными коллекционерами. Профессиональное общение оказалось удачным. Коллекцию восприняли с большим интересом. Выставка получилась динамичной. 25 художников различных, порой противоположных, творческих ориентиров дают повод для размышлений, сопоставлений различных стилей, направлений, концепций. Вдумчивому и внимательному зрителю они расскажут о многом.

Галина Сырлыбаева,
руководитель центра зарубежного искусства
Государственного музея искусств РК им. А. Кастеева

FROM CLASSICS TO VANGUARD

The National Museum of the Republic of Kazakhstan in Astana hosted a unique event – for the first time, an exhibition of works by Russian artists from the collection of Maya and Anatoly Beckerman, which founded AVA Gallery in 1980s in New York.

Private collections are always attractive for their unpredictability. They conceal in themselves the masterpieces of fine art, which are unprecedented to the wide audience, reflect the interests of the owner himself, show how unknown works get to other countries and other continents, tell about difficult fates and artists and their works, which after creation begin their own life, existing independently of the author.

The New York collection is largely shaped by the works of Russian emigrant artists who, in different years and for various reasons, not only political, but also creative and economic, left their homeland. Their biographies are divided into two, not always equal, halves – Russian and foreign periods. Thus, the creative heritage of these artists consists of two parts – the familiar, created in the homeland, and often the unknown, created already abroad. The most attractive countries for emigration are France, Germany, and Italy. Countries of Eastern Europe. During the period of apprenticeship, Russian artists, especially at the turn of the 19th and 20th centuries, were rewarded for their creative success with retirement trips abroad to improve their skills, get acquainted with the collections of foreign museums. A peculiar pilgrimage to the cult centers of European art expanded the horizon, filled with new impressions, acquainted with new phenomena in the world artistic culture. Emigrating, they represented the situation on the «isofront», but having arrived, did not always fit into this environment.

The peculiarity of A. Beckerman's collecting activity is not only that he purposefully searches for unknown works of Russian artists, thereby preserving their heritage and changing the ideas about the creativity of this or that master. But he also generously shares findings, organizing exhibitions of his collection, thereby carrying out an enlightening mission, awakening interest in forgotten names, excluded for ideological reasons from domestic history. From the exhibitions of recent years, it is appropriate to mention the exposition «Art as a profession», launched in 2014 in the halls of the State Museum of Fine Arts named after Alexander Pushkin. Literally two years later, in 2016, in the New Manezh in Moscow, another exhibition was held under the name of the

speaker, defining the chronological and style range of the works presented – «From Borovikovsky to Kabakov».

By analogy with Moscow, an exhibition in Astana could also be called «From Aivazovsky to Burluk» or «From Classics to the Avant-garde». Other options are possible, but their essence boils down to one idea-with a small amount of exhibits to show the history of Russian art, the names of artists who represent artistic styles, directions, traditions formed at the junction of different cultures, in particular Russian and West European. Among them – the romantic painting of Aivazovsky I., the classic still-life of Khrutsky I., the national Russian landscape and peasant life in the paintings of the so-called Wanderers, members and exhibitors of the first major association in Russia – the Association of Traveling Art Exhibitions, salons that evoke tenderness and at the same time the delight of the virtuoso painting technique, children's portraits of Makovsky K. and Kharlamov A., impressionistic paintings of Korovin K. and Bogdanov-Belsky N., sketches of the representative of the Russian modernist Malyavin F. The names of these artists are well known, their pictures are recognizable. Many of them are represented in the funds of the State Museum of Arts of the RK named after Kasteev A. in Almaty.

Paintings of Ivan Aivazovsky (1817–1900), the famous Russian seascape painter, always attracted and surprised with brilliant performance, if one remembers at the same time that he wrote his masterpieces from memory, in his studio. In a small «Sea Landscape» two opposing elements enter the dialogue. Earth-shore is the embodiment of peace, tranquility, reliability, and permanence. And the fishermen are also calmly and enthusiastically engaged in their daily work, feeling the earth's firmament under their feet. The sea is the bearer of an emotional beginning, not only of romantic, fascinating beauty, but also a source of drama, the death of people who are not always able to withstand the raging elements.

In the second half of the 19th century, Russian artists began to work in the realistic landscape, turning after A. Savrasov to depicting exclusively Russian nature in all its manifestations. The Russian landscape has always been distinguished by a special intonation, a lyrical melody, often turning into a state of inexplicable sadness. Quiet motives of Central Russian nature, the most simple and everyday ones, the artists in their paintings were able to transfer them into poetic images. This is what a small landscape of Iosif Krachkovsky (1854–1914), an artist who gained fame from both Russian and European collectors during his lifetime, seems to be. Judging by the dating of the painting, the artist wrote it during his apprenticeship at the Imperial Academy of Arts in St. Petersburg, studying in the landscape studio of the professor M. Klodt.

In the mainstream of the realistic national landscape, Vasily Perepletchikov (1863–1918) worked as a pupil of Shishkin I. and Polenov V., a representative of the Moscow School of Painting, which traditionally gravitated towards more pronounced scenic searches.

The peasant theme was especially close to a Russian artist. Many of them devoted their work to it. From the exhibited, Semen Kolesnikov's (1879–1955) and Kontintin Veshilov's (1877–1937) works attract attention. Almost the same age, they both graduated from the Imperial Academy of Arts, both studied in the workshop of Repin I., who highly valued their artistic talent. Both took part in exhibitions of TPHV and emigrated: in 1920, Kolesnikov left for Belgrade.

In Serbia, he was considered his own national artist. In 1928, Veshilov goes to Paris, a little later, in 1935 he was already in the US.

A small canvas «Going home» by S. Kolesnikov is typical for his work. By often using in his compositions the effect of solar illumination, he enhances the contrast of color, increasing its decorative qualities. The manner of writing of this artist is built, it would seem, on opposite principles – the picturesque plasticity and graphicalness of individual details, for example, in the depiction of trees, which with their quaintly curved trunks and exquisitely intertwined branches are «drawn» against the sky. His heroes-peasants always go somewhere, inviting the viewer to follow them. At the end of the journey, the artist often depicts a church that symbolizes the spiritual aspirations of people. Or as in this case – a home, which is for each person is a small homeland. The roofs have already appeared, a few more steps and a meeting will take place.

Creativity of Veshilov K. is more diverse in genres. These are paintings on scenes from Russian, world history, and portraits. Occupying the position of the artist of the Naval Ministry, he wrote seascapes. For Veshilov K., the theme of the Russian village is not so relevant. Nevertheless, he repeated the plot of the picture «The Russian Village» several times, varying the size, composition, and village huts covered with snow, a horse harnessed to a sleigh, a young peasant woman in a colorful scarf and a black sheepskin coat thrown over her shoulders.

On the territory of Kazakhstan, in the SMA of RK named after A. Kasteev the work of Konstantin Korovin (1861–1939) is represented by three works performed in the «Russian» period – the interior composition «In the Room» and two portraits of Vladimir Arkadyevich Telyakovskiy, the last director of the Imperial Theaters, and his wife Guli Loginovna Telyakovskaya. Therefore, the works of the maestro, written in Paris, where he emigrated in 1923, aroused special interest. Looking through the artist's creative heritage, one is convinced that the landscapes created by him in Russia, whether Crimean or Volga, are usually filled with sun, light, and joyful perception of life. And the image of Paris was associated with night time. It was night Paris, with fireworks of lights, the continuous movement of traffic, the diversity of human flows, revealed to a greater extent its character, and was perceived by the artist as a typical condition for this city, which became the world capital of contemporary art, an attractive center for artists of all countries. In addition, Korovin K. became famous as a brilliant theater artist. Perhaps the night Paris was associated with him with a large stage, illuminated by soffits, on which action takes place according to the already established scenario. Scenery changes, but slightly. The viewer has a place in the box, from which all the glitter and luxury of Paris in the night is seen.

The second work of the artist – «The girl with a bouquet of roses.» This is not the first portrait of Korovin K., which he creates in the interior with artificial evening lighting. Directional light from an electric lamp enhances the contrast of brightly lit and shaded surfaces, which allows the artist to reveal the volume of the model, more sculpturally to show the plastic of her body. In the hands of the girl a huge bouquet of roses, flowers, which the artist especially loved and constantly introduced into his compositions, whether it is still life, or as in this case a portrait. And behind the window – the same Paris night!

Impressionism is many-sided. And every artist offered his own concept of this direction. Nikolai Bogdanov-Belsky (1868–1945), who emigrated to Latvia in 1922, studied first at the Moscow School of Painting, Architecture and Sculpture under the leadership of Makovsky V., Polenov V., and Pryanishnikov I.. Then there was the workshop of Repin I. at the Academy of Arts in St. Petersburg. Traditional subjects in the artist's work are the images of village children in various everyday situations. For his small work «Symphony», as well as Korovin K., he chose picturesque contrasts between the artificial lighting of the interior and the natural color of the night outside the window. Four beautiful young girls of different ages play music. On the piano – two candles, the light from which, transforms the white dresses of heroines into a real pictorial symphony, crumbling in shades of pink, yellow, and blue. A symphony, a term meaning a piece of music created for an orchestra, is more closely related to the picturesque resolution of the picture. The color palette, like a large orchestra, uniting various instruments, is filled with various «echoes» of color. Color plays, transforms space around with exquisite combinations. There are several variants of the picture presented at the exhibition, differing in the size and intensity of the decorative solution. Author's repetitions are typical for the artist's work. Variants of his famous painting «Teacher's Birthday» are in Almaty in the State Museum of the Republic of Kazakhstan, in the museums of the Czech Republic, Lithuania.

Passion for architecture and painting Konstantin Gorbatov (1876–1945) realized in the urban landscape. His training at the Academy of Arts began in the architectural department, but soon he moved on to the picturesque department, where he studied under the guidance of famous landscape painters – Dubovsky P. and Kiselev A.. Maxim Gorky highly valued the artist. At his invitation, Gorbatov K. visited the island of Capri, where he wrote with love the major Italian landscapes. From this series and the canvas «View of Amalfi in the morning light». Steps grow as if from the sea and mountains. Steps, competing with natural nature, piling up with cubic laconic forms, the city stretches up to the sun. It breaks the stability of mountain ranges and architectural structures of motley vanity on the seashore. The blue mountains, the turquoise sea, the walls of houses pinking in the rays of the rising sun, colorful boats with white sails symbolize an optimistic perception of the world.

The joy of being, of everyday peasant labor, its rhythms and dynamics, is also conveyed by Nikolai Tarkhov (1871–1930) in the painting «Threshing Wheat», in which he shows no longer Russian villagers, but French ones. Not being enrolled into the Moscow School of Painting, Sculpture and Architecture, the future artist took lessons from Korovin K., generously sharing his skills. The absence of a special artistic education did not prevent him from devoting his life to art. The landscape is written in the manner of Van Gogh with short expressive strokes of bright colors – red, yellow, orange, green and blue, which fill the rhythmic movements with the whole composition.

A special section of the exhibition is dedicated to the Russian avant-garde, which clearly manifested itself in the early 20th century. At the exhibition – there are the most significant representatives of this trend, iconic figures that have gained worldwide fame – Goncharova N., Larionov M., Exter A., Burliuk D., Anisfeld B., Grigoriev B. Almost all of them emigrate abroad – mainly to France, Germany, the United States. Their works from the collection of A. Beckerman destroy the existing stereotypes of perception, expand the boundaries of our idea of the transformation of their creative method in the late period.

Georgy Artemov (1892–1965) – painter, graphic artist, sculptor, received creative skills at the Moscow School of Painting, Sculpture and Sculpture from Korovin K. In 1922 he emigrated to France. The main character of his painting «The Hunter» is the Catholic saint Hubert. At the heart of it is the medieval plot about the young Hubert, who met a deer during the hunt, with a shining cross between his horns. This event changed his life. He was regarded as the heavenly patron of hunters and foresters. The image of St. Hubert became popular in Western Europe back in the Middle Ages and was captured in miniature, and later in painting, and in sculpture. The artist passed all the attributes of the character, depicting a snow-white horse, a red developing cloak behind his shoulders. The leading importance is the line that reflects exquisite contour of all the elements of the picture. And certainly, the interpretation of the image of St. Hubert echoes and with the iconography of St. George in the Old Russian icons.

Still life has always been an area for experiment. Unrelated to the plot, the narrative, it provided artists with unlimited possibilities, a wide field for «trial and error,» picturesque and compositional reflections. One could «play» with the form, transform it beyond recognition. Yes, and the color, texture, character of brush movement on the canvas were subjected to «experiments». This function has become especially popular since the beginning of the 20th century.

Still life is a genre with a double bottom, in which there is a visible, obvious part and secret, sometimes mysterious life of objects on the canvas with its dramatic collisions. It seems that this is the «Still Life with Fish and Flowers» by Natalia Goncharova (1881–1962), nicknamed the «Amazon of the Avant-Garde». Thematically, it is built on concepts: the living is not alive. The center of the composition is not defined. It seems to flow to the left, then to the right. The background is divided into two unequal in size squares – white and black. The latter becomes a profitable background for a beautiful bouquet made up of peonies and irises, the colors of spring. Contrast to the life-affirming symbols of nature – dead fish lying on withered faded yellow-brown grape leaves. Their limp, lifeless bodies form a nearly colorless mass, tinted in some places by a black outline.

The second «Still-life with flowers in a vase» is organized according to the classical canons – strictly balanced by mass and detail composition with a bouquet of lush roses. Flowers in the middle of the bouquet like small suns, radiate a warm golden light. Although this still life causes a vague, inexplicable alarm. Background with vibrations of black and shades of gray gives rise to vague shadows, indistinct mysterious images. Fallen petals – the traditional symbol of the transience of terrestrial beauty.

Mikhail Larionov (1881–1964) always was next to Goncharova N., both in life and in work. Together they went through a long journey of their own searches, experienced the latest achievements of world art culture. Cooperation with Diaghilev S., the creation of costumes and decorations for the «Russian ballets» led them in 1915 to Paris. They did not return to Russia. M. Larionov's teachers were famous Russian painters – Serov V. and Levitan I. In the 1920s, a number of small still-lives, exquisite in color, expressive in character letters, appeared in the artist's work. «Still life with grapes» is written in a manner not characteristic of the famous works of Larionov M., the inventor of a new artistic conception, called «Rayonism», who also worked in the style of naive art, Fauvism and

other new art trends. Simple objects – an empty glass, a glass filled with wine, a bunch of grapes, a white napkin are written in a subtle range, combining «blurry» shades of gray, pink, and bleached cherry.

Boris Grigoriev (1886–1936), no less glorified artist, who managed, despite emigration, to preserve the «Russian spirit» in his works. «In the Garden» is an attempt to unite two genres. Depicting the landscape – the corner of the garden, the artist hypertrophies the size of the flowers growing on the bed, to the huge, reinforces their dominance with a bright color and textured stroke, turning into a lush bouquet, into a still life.

The emigration route of Olga Sakharova (1889–1976), who left Russia in 1910, had several stops. This is Munich, Paris, and Barcelona. Her creative manner is close to naive art. «Garden Eden» represents a dream of a world in which people, animals, birds, flowering and fruitful nature coexist harmoniously.

Alexandra Exter (1882–1949) and Boris Anisfeld (1878–1973) were united at the exhibition by the interest in the antique theme, and not only that. Both received primary art education in Ukraine: Exter at the Kiev Art School, Anisfeld in the Odessa Drawing School. Then the first one continued education in the Paris Academy Grand-Shomier, and the second one – in the Imperial Academy of Arts – from Kovalevsky V., Repin I., Kardovsky D.

Interest in ancient authors Exter started to have in the 1930s, when she begins to illustrate handwritten books, creating them, as a rule, in one copy. In the sheets based on the tragedy of Euripides «Bacchante» the artist stylizes the image under the majestic sculptures of Ancient Greece, the monumental reliefs adorning the front partons of the Parthenon. Generalized silhouettes, monumental plastic figures, local color with large decorative spots, mask faces, restrained but expressive gestures revealing the dramatic content make one to recall immortal samples of high classics-sculptural images created by Fidij, Miron, and Poliklet.

An idyllic worldview filled the picture of Boris Anisfeld. According to the genre, the work goes back to the pastors, who poeticize the life of shepherds and cowherds in the bosom of nature. Serenity in everything – a calm sea, soft lines of hills and clouds, peacefully grazing deer on the shore. The semi-nude coquettish shepherdess, whose fine body is partially draped with a cloth, rests under the canopy of a vineyard, with the branches of which hang heavy, ripe, juice-laden grape brushes. The dominant value belongs to the color. Blue sky and water, emerald grass, bright orange drapery, create the effect of theatricality.

The exhibition «Masterpieces of Russian Art from Private Collections of the United States» is the first experience of cooperation of the National Museum of the Republic of Kazakhstan with contemporary foreign collectors. Professional communication was successful. The collection was received with great interest. The exhibition turned out to be dynamic. 25 artists of different, sometimes opposing, creative landmarks give an occasion for reflection, comparison of different styles, directions, and concepts. It will tell many things to a thoughtful and attentive viewer.

Galina Syrlybaeva,

The head of the Center for Foreign Art of the State Museum of Arts
of the Republic of Kazakhstan named after Kasteev A.

ΚΑΤΑΛΟΓ CATALOG

АЙВАЗОВСКИЙ ИВАН
AIVAZOVSKY IVAN

33

ТЕҢІЗ ПЕЙЗАЖЫ
МОРСКОЙ ПЕЙЗАЖ
SEASCAPE

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

1893
53 x 83 CM

АНИСФЕЛЬД БОРИС
ANISFELD BORIS

35

ЖАҒАЛАУДА
НА БЕРЕГУ
ON THE SEA SHORE

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

1909
50.8 x 142.3 см

АРТЕМОВ ГЕОРГИЙ
ARTEMOFF GEORGY

37

АҢШЫ
ОХОТНИК
HUNTER

ТАҚТАДАҒЫ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ДΟΣКЕ
OIL ON PANEL

126 x 115.5 см

Bogdanoff

БОГДАНОВ-БЕЛЬСКИЙ НИКОЛАЙ
BOGDANOV-BELSKY NIKOLAI

39

СИМФОНИЯ
SYMPHONY

ТАҚТАДАҒЫ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ДОСКЕ
OIL ON BOARD

21 x 20 см

БУРЛЮК ДАВИД
BURLIUK DAVID

41

ӨТКЕН ТУРАЛЫ ЕСТЕЛІК
ВОСПОМИНАНИЯ О ПРОШЛОМ
MEMORIES OF THE PAST

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

1947
122 x 92 CM

A. Estlin

ЭКСТЕР АЛЕКСАНДРА
EXTER ALEXANDRA

43

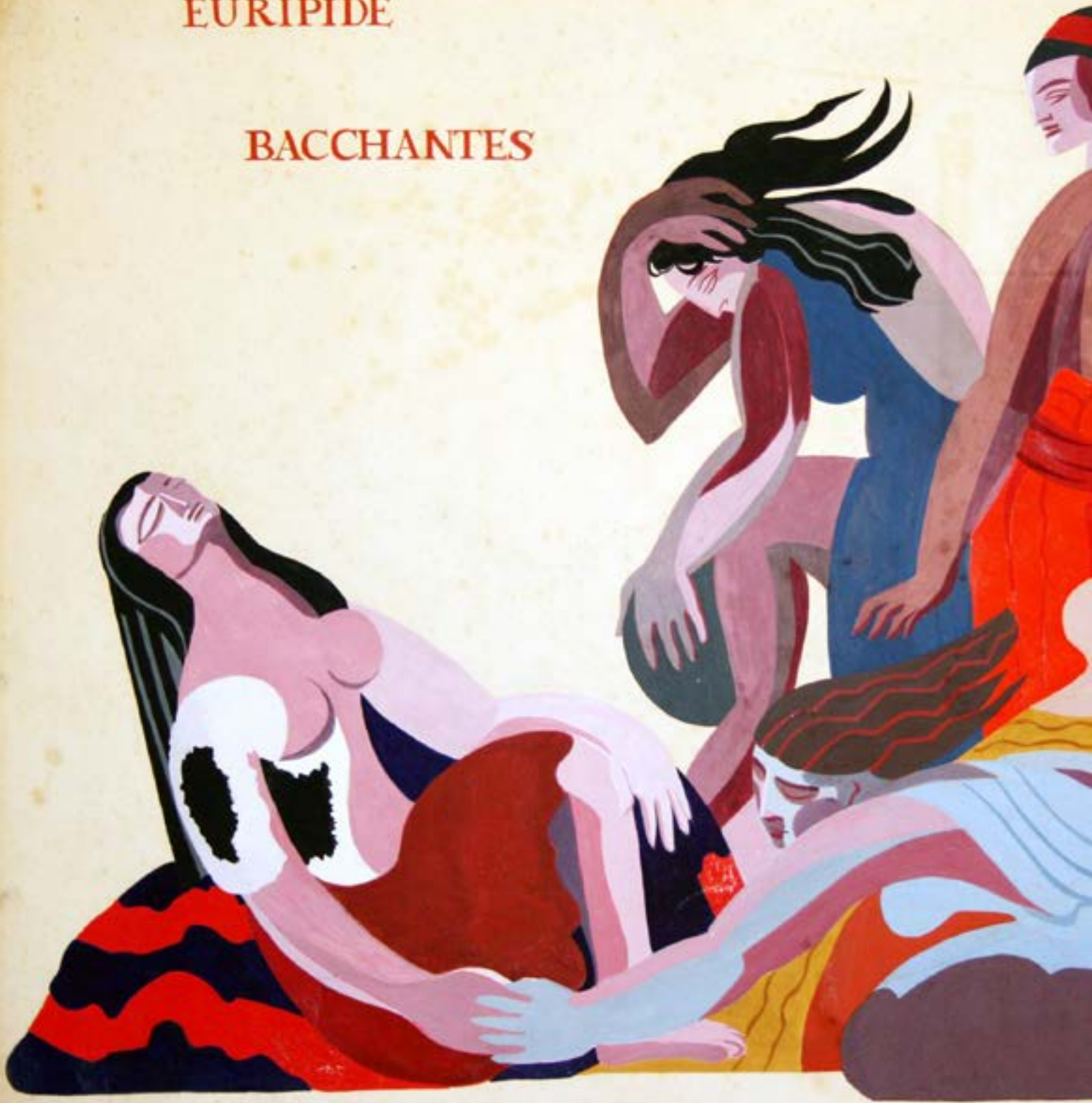
ЖАҒАЖАЙДАҒЫ БИШІЛЕР
ТАНЦОВЩИЦЫ НА ПЛЯЖЕ
DANCERS ON THE BEACH

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

80 x 63 CM

EURIPIDE

BACCHANTES

ЭКСТЕР АЛЕКСАНДРА
EXTER ALEXANDRA

45

ВАКХАНКАЛАР. АГАВА ЗАРЫ
ВАКХАНКИ. ПЛАЧ АГАВЫ
EURIPIDE-BACCHANTES

ҚАҒАЗДАҒЫ ГУАШЬ
ГУАШЬ НА БУМАГЕ
GOUACHE ON PAPER

49.5 x 64.7 CM

EURIPIDES

BACCHAE

ЭКСТЕР АЛЕКСАНДРА
EXTER ALEXANDRA

47

**ВАКХАНКАЛАР.
ПАНФЕЙДІҢ ДЕНЕСІН
ҰСТАҒАН ВАКХАНКАЛАР**

**ВАКХАНКИ. ВАКХАНКИ
С ТЕЛОМ ПАНФЕЯ**

EURIPIDE-BACCHANTES

ҚАҒАЗДАҒЫ ГУАШЬ
ГУАШЬ НА БУМАГЕ
GOUACHE ON PAPER

49.5 x 64.7 CM

M. Gritshchenov.

ГОНЧАРОВА НАТАЛЬЯ
GONCHAROVA NATALIA

49

**БАЛЫҚ ЖӘНЕ ГҮЛДЕРМЕН НАТЮРМОРТ
НАТЮРМОРТ С РЫБОЙ И ЦВЕТАМИ
STILL LIFE WITH FISH AND FLOWERS**

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

51.1 x 66 CM

ГОНЧАРОВА НАТАЛЬЯ
GONCHAROVA NATALIA

51

ВАЗАДАҒЫ ГҮЛДЕРМЕН НАТЮРМОРТ
НАТЮРМОРТ С ЦВЕТАМИ В ВАЗЕ
STILL LIFE WITH VASE OF FLOWERS

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

55.1 x 55.1 см

ГОРБАТОВ КОНСТАНТИН
GORBATOV KONSTANTIN

53

**ТАҒЫ НҮРҒА КЕНЕЛГЕН АМАЛЬФИ
КӨРИНІСІ**

**ВИД АМАЛЬФИ
В УТРЕННИХ ЛУЧАХ СОЛНЦА**

**VIEW OF AMALFI IN
THE MORNING LIGHT**

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

70.6 x 80 cm

ГРИГОРЬЕВ БОРИС
GRIGORIEV BORIS

55

БАҚ ІШІНДЕ
В САДУ
MY GARDEN

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

51.1 x 65 CM

ХАРЛАМОВ АЛЕКСЕЙ
HARLAMOFF ALEXEI

57

ҚЫЗДЫҢ ПОРТРЕТІ
ПОРТРЕТ ДЕВОЧКИ
PORTRAIT OF A YOUNG GIRL

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

43.4 x 32 CM

ХРУЦКИЙ ИВАН
KHRUTSKY IVAN

59

ЖЕМІС СЕБЕТИМЕН НАТЮРМОРТ
НАТЮРМОРТ С КОРЗИНОЙ ФРУКТОВ
STILL LIFE WITH A FRUIT BASKET

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

46 x 66 CM
1853

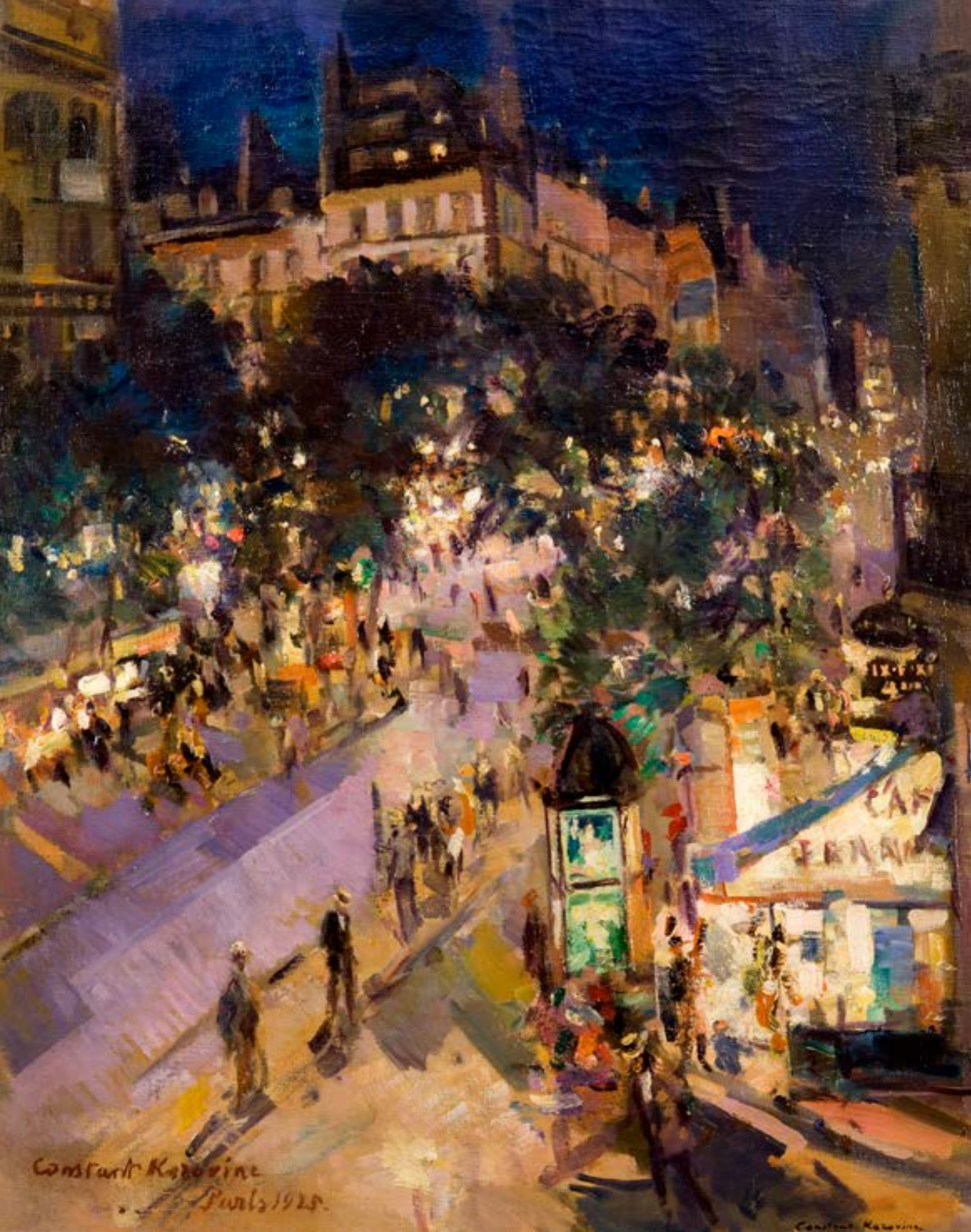
КОЛЕСНИКОВ СТЕПАН
KOLESNIKOV STEPAN

61

ҮЙГЕ
ДОМОЙ
HEADING HOME

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

91.7 x 111.8 CM

Constant Kerouin
Paris 1925.

Constant Kerouin

КОРОВИН КОНСТАНТИН
KOROVIN CONSTANTIN

63

ТҮНГІ ПАРИЖ БУЛЬВАРЫ
ПАРИЖСКИЙ БУЛЬВАР НОЧЬЮ
PARIS BOULEVARD AT NIGHT

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

1925
81.3 x 65 см

C. M. K. K. K.

КОРОВИН КОНСТАНТИН
KOROVIN CONSTANTIN

65

РОЗА ШОҒЫМЕН ЖАС ҚЫЗ
ДЕВУШКА С БУКЕТОМ РОЗ
YOUNG LADY WITH A BOUQUET OF ROSES

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

КОНЕЦ 1920-х
83.5 x 63.5 см

КОВАЛЕВСКИЙ ПАВЕЛ
KOVALEVSKII PAVEL

67

АҢШЫ ИТ
ОХОТНИЧИЙ ПЁС
DOG

ТАҚТАДАҒЫ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ДОСКЕ
OIL ON BOARD

20.9 x 30.3 см

КРАЧКОВСКИЙ ИОСИФ
KRACHKOVSKY IOSIF

69

ПЕЙЗАЖ
LANDSCAPE

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

1878
35.5 x 50.8 см

ЛАРИОНОВ МИХАИЛ
LARIONOV MIKHAIL

71

ЖҮЗІММЕН НАТЮРМОРТ
НАТЮРМОРТ С ВИНОГРАДОМ
STILL LIFE WITH GRAPES

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

1920
24 x 33 см

С. Миколоку.

МАКОВСКИЙ КОНСТАНТИН
MAKOVSKY CONSTANTIN

73

БОЯР ЭЙЕЛ
БОЯРИНА
BOYARINA

КЕНЕПТЕГИ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

65 x 54 CM

МАКОВСКИЙ КОНСТАНТИН
MAKOVSKY CONSTANTIN

75

МАРЖАН МОНШАҒЫ БАР ҚЫЗДЫҢ ПОРТРЕТІ
ПОРТРЕТ ДЕВОЧКИ С КОРАЛЛОВЫМИ БУСАМИ
PORTRAIT OF A GIRL

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

1864
66.5 x 52 cm

Ph. Malivain

МАЛЯВИН ФИЛИПП
MALIAVIN PHILIP

77

ТЕҢІЗ ЖАҒАСЫНДА
НА БЕРЕГУ МОРЯ
WOMEN BY THE SEA

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

64 x 49 CM

D. Melianne.

МАЛЯВИН ФИЛИПП
MALIAVIN PHILIP

79

ҮШ ШАРУА ҚЫЗ
ТРИ КРЕСТЬЯНСКИЕ ДЕВУШКИ
THREE PEASANT GIRLS

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

65 x 54 CM

МАЛЯВИН ФИЛИПП
MALIAVIN PHILIP

81

ГҮЛДЕРМЕН НАТЮРМОРТ
НАТЮРМОРТ С ЦВЕТАМИ
FLOWERS

КЕНЕПТЕГИ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

29.1 x 19.1 CM

ТАРХОВ НИКОЛАЙ
TARKHOV NIKOLAI

83

БИДАЙ СОҒУ
ОБМОЛОТ ПШЕНИЦЫ
THRASHING WHEAT

КЕНЕПТЕГИ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

81 x 101 cm

ПЕРЕПЛЕТЧИКОВ ВАСИЛИЙ
PEREPLETCHIKOV VASILII

85

**ӨЗЕН ЖАҒАСЫНДА
У РЕКИ
BY THE RIVER**

КАРТОНДАҒЫ ТЕМПЕРА
ТЕМПЕРА НА КАРТОНЕ
TEMPERA ON CARDBOARD

1911
66 x 93 CM

РЕРИХ НИКОЛАЙ
ROERICH NIKOLAI

87

МОНЭГЭН, МЭН (ҮМИТ)
МОНЭГЭН, МЭН (НАДЕЖДА)
МОНЕГАН, МАИНЕ (НОРЕ)

КЕНЕПТЕГИ ТЕМПЕРА
ТЕМПЕРА НА ХОЛСТЕ
ТЕМПЕРА ON CANVAS

1922
55.5 x 84 см

РЕРИХ НИКОЛАЙ
ROERICH NIKOLAI

89

ӨЗЕН ҮСТІНДЕГІ КҮН
СОЛНЦЕ НАД РЕКОЙ
SUNSET

КАРТОНДАҒЫ АРАЛАС ТЕХНИКА
СМЕШАННАЯ ТЕХНИКА НА КАРТОНЕ
WATERCOLOR AND GOUACHE ON
CARDBOARD

24.9 x 76.9 CM

РЕРИХ НИКОЛАЙ
ROERICH NIKOLAI

91

ТАУДАҒЫ МОНАСТЫРЬ

МОНАСТЫРЬ В ГОРАХ

**UNTITLED MOUNTAIN TOP,
MONASTERY**

АҒАШ ПАНЕЛЬДЕГІ МАЙЛЫ
БОЯУ ТЕМПЕРА
МАСЛЯНАЯ ТЕМПЕРА
НА ДЕРЕВЯННОЙ ПАНЕЛИ
OIL TEMPERA ON WOOD PANEL

22 x 26.7 cm

САХАРОВА ОЛЬГА
SACHAROFF OLGA

93

ЭДЕН БАҒЫ
САД ЭДЕН
JARDIN D'EDEN

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

114 x 146.5 cm

ШУХАЕВ ВАСИЛИЙ
SHUKHAEV VASILII

95

АУЫЛДЫҢ ЖАЗҒЫ КӨРІНІСІ
ЛЕТНИЙ ПЕЙЗАЖ В ДЕРЕВНЕ
SUMMER IN THE VILLAGE

КЕНЕПТЕГІ ТЕМПЕРА
ТЕМПЕРА НА ХОЛСТЕ
TEMPERA ON CANVAS

1959
68.6 x 90.4 CM

УНГЕВИТТЕР ХУГО
UNGEWITTER HUGO

97

АЮ АУЛАУ
МЕДВЕЖЬЯ ОХОТА
BEAR HUNTERS

КЕНЕПТЕГИ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

1930
75.4 x 189 CM

ВЕЩИЛОВ КОНСТАНТИН
WESTCHILOFF CONSTANTIN

99

ОРЫС АУЫЛЫ
РУССКАЯ ДЕРЕВНЯ
RUSSIAN VILLAGE

КЕНЕПТЕГІ МАЙЛЫ БОЯУ
МАСЛО НА ХОЛСТЕ
OIL ON CANVAS

1920-1930
52 x 73.7 см

